Eerste Kamer der Staten-Generaal

1

Vergaderjaar 2011–2012

32 317 JBZ-Raad

BM

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR IMMIGRATIE, INTEGRATIE EN ASIEL

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 maart 2012

Hierbij bied ik u, mede namens de minister en staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, het verslag van de bijeenkomst van het Gemengd Comité en de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken van 8 maart 2012 aan.

De minister voor Immigratie, Integratie en Asiel,
G. B. M. Leers

kst-32317-BM
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2012

VERSLAG VAN DE BIJEENKOMST VAN HET GEMENGD COMITÉ EN DE RAAD JUSTITIE EN BINNENLANDSE ZAKEN, 8 MAART 2012 TE BRUSSEL

Belangrijkste resultaten

- Het Voorzitterschap zal een roadmap presenteren met maatregelen ter bestrijding van illegale immigratie;
- De Raad stelde middels Raadsconclusies richtsnoeren vast voor de versterking van de politieke sturing in de Schengensamenwerking. Zij zal hiertoe regelmatig strategische discussies voeren binnen het Gemengd Comité. Ook rechtsstatelijke elementen die van invloed zijn op het Schengenbestuur kunnen worden betrokken in deze discussies;
- De Raad stelde middels Raadsconclusies een overzicht vast van de instrumenten die beschikbaar zijn voor de solidariteit met lidstaten wier asielstelsels onder bijzondere druk staan ten gevolge van gemengde migratiestromen.

I. Gemengd Comité

1. Illegale immigratie

– Toelichting door de Commissie en Frontex

Het Voorzitterschap verwees naar de toename van gemengde migratiestromen vanuit de zuidelijke Middellandse Zeeregio en het misbruik van legale migratiestromen. Onder het Poolse Voorzitterschap is overeengekomen dat de lidstaten en de Commissie gezamenlijk een «roadmap» opstellen met acties tegen illegale immigratie. Tijdens de JBZ-Raad van april 2012 zal deze roadmap ter bespreking worden geagendeerd.

De Commissie noemde in het kader van de aanpak van illegale immigratie het belang van het verbeteren van legale migratie en mobiliteit, het vaststellen van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel, het beter benutten van de beschikbare fondsen en het inzetten van bestaande maatregelen, waaronder de Terugkeerrichtlijn en de Richtlijn illegale tewerkstelling. Voorts herhaalde de Commissie het belang van een nauwe betrokkenheid van Frontex en EASO (het EU-ondersteuningsbureau voor asielzaken) bij de opbouw van capaciteit in derde landen. Ten slotte verwees de Commissie naar het belang van de totaalaanpak inzake migratie en mobiliteit (GAMM) als instrument voor de samenwerking met derde landen, met name waar het gaat om terugkeer en overname, de preventie van illegale immigratie, en grensbeheer. De Commissie noemde hierbij in het bijzonder de zuidelijke Middellandse Zeeregio en Turkije.

Frontex presenteerde een analyse van de grenssituatie rondom het Europese Uniegebied, waarbij het onder meer inging op de grenzen met het westelijke Balkangebied. Frontex tekende hierbij aan dat meer materieel en personeel van de lidstaten benodigd is. De onderhandelingen tussen Frontex en Turkije over de totstandkoming van een *Memorandum of Understanding* vorderen gestaag.

In hun bijdragen verwezen de lidstaten met name naar het belang van samenwerking met derde landen, waarbij terugkeer en overname een belangrijk thema is. Ook werden de secundaire migratiestromen genoemd, die een verhoging van de asieldruk in West-Europese lidstaten tot gevolg kunnen hebben, alsmede het misbruik van vrij verkeer en legale migratie.

In zijn interventie onderstreepte minister Leers dat de roadmap, die het Voorzitterschap zal opstellen voor de volgende JBZ-Raad, zoveel mogelijk concrete actiepunten dient te bevatten. Hierbij dient ook aandacht te zijn voor de situatie in de landen van herkomst. De samenwerking met deze landen behoort zich te richten op zowel terugkeer en overname als capaciteitsopbouw. Met betrekking tot het grensgebied tussen Griekenland en Turkije verwees minister Leers naar het belang van de Frontex-operatie Poseidon. Hij herhaalde de oproep van Frontex dat lidstaten een verantwoordelijkheid hebben voldoende materieel en personeel bij te dragen. Nederland doet al het nodige, ook waar het gaat om de opvang van secundaire migratiestromen (asielinstroom). Ten slotte benadrukte minister Leers het belang van goed functionerende terugkeer- en overnameovereenkomsten en de aanpak van misbruik van het vrije personenverkeer, waaronder de «Europa-route».

2. Grieks nationaal actieplan inzake asielhervorming en migratiebeheer

– Toelichting door de Commissie, EASO en Frontex

De Commissie presenteerde haar voortgangsrapportage over de situatie in Griekenland. Het gebrek aan goed personeel, bureaucratie en de opvang- en detentiecapaciteit blijven aandachtspunten. De Commissie wil tijdens de volgende Raad opnieuw over dit punt spreken.

Griekenland betoogde dat de reorganisatie vordert en dat er aandacht is voor de genoemde verbeterpunten. Het land ondervindt beperkingen door de EU-eisen in het kader van de financiële bezuinigingen. Bovendien blijft de druk van gemengde immigratiestromen hoog. Nochtans wil Griekenland zijn verplichtingen nakomen, zo verzekerde de Griekse bewindspersoon.

Frontex en EASO gaven een toelichting op hun betrokkenheid bij de verbetering van de Griekse situatie. EASO coördineert de ondersteuning aan Griekenland met behulp van asielexperts van lidstaten; Frontex liet zich positief uit over de kwaliteit van de ingezette grenswachten van Griekenland en andere lidstaten.

Het Voorzitterschap stelde voor de terugkeer vanuit Griekenland te ondersteunen door het instellen van taakgroepen die zich richten op de landen van herkomst. Nederland en een aantal andere lidstaten uitten hun zorgen over de Griekse situatie. Minister Leers legde uit dat Nederland Griekenland blijft steunen, maar dat Griekenland tegelijkertijd zelf verantwoordelijk blijft voor het verbeteren van het nationale asielstelsel. Het is aan de Griekse autoriteiten om de asielwetgeving en het asielbeleid toe te passen op een wijze die niet strijdig is met de Europese asielregelgeving en -waarden. Minister Leers verwees ten slotte naar zijn werkbezoek aan Griekenland in november 2011, waarbij eens temeer het belang naar voren kwam van een werkende terugkeer- en overnameovereenkomst met Turkije, een goede samenwerking tussen de Griekse en Turkse grensbewakers, humane detentieomstandigheden en het optimaal gebruiken van beschikbare EU-fondsen.

3. Schengenbestuur

– Politiek debat
– Ontwerpconclusies van de Raad betreffende richtsnoeren voor de versterking van de politieke sturing in de Schengensamenwerking

Het Voorzitterschap agendeerde dit thema met als doel enerzijds een politieke discussie te voeren over de situatie in het Schengengebied, anderzijds de Raadsconclusies vast te stellen over de versterking van de politieke sturing in de Schengensamenwerking. Hierbij noemde het Voorzitterschap als onderwerp van discussie de samenwerking met derde landen en eventuele maatregelen in de context van grootschalige sportevenementen. In de Raadsconclusies wordt bepaald dat men binnen het Gemengd Comité politieke sturing geeft aan belangrijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de Schengensamenwerking. Het gaat hierbij om strategische discussies die betrekking hebben op de uitvoering van het Schengenacquis alsmede lopende wetgevingstrajecten.

De Commissie sprak steun uit voor de Raadsconclusies en het idee regelmatig politieke debatten te voeren over de versterking van het Schengengebied. De Commissie kondigde aan in mei 2012 met een eerste rapport te komen, dat besproken kan worden tijdens de Raad van juni 2012.

Uit de interventies van de lidstaten bleek overwegend steun voor de aanpak van het Voorzitterschap en de ontwerpconclusies. Enkele lidstaten vroegen zich af in hoeverre bevindingen en aanbevelingen uit evaluatierapportages van de Commissie zich lenen voor strategische discussies binnen de Raad, omdat de rapporten immers bedoeld zijn voor bespreking op ambtelijk niveau.

Het Voorzitterschap stelde voor een verwijzing in te voegen naar de conclusies van de Europese Raad van 1-2 maart jl., waarin het functioneren wordt genoemd van de instellingen die betrokken zijn bij de toepassing van het Schengenacquis. Als zodanig stelde het Voorzitterschap de conclusies vast, die derhalve voldoende ruimte laten voor de Nederlandse inzet om tijdens de Schengendiscussies aandacht te besteden aan rechtsstatelijke elementen die van invloed zijn op het Schengenbestuur.

4. SIS II

– Stand van zaken

De Commissie gaf aan dat op centraal niveau een belangrijke test, waaraan acht lidstaten deelnamen, met succes is afgerond. De Commissie gaf aan vertrouwen te hebben in de gereedheid van het centrale niveau voor de aankomende Milestone II test. Er lijkt echter een probleem te zijn op het nationale niveau bij sommige lidstaten. De Commissie riep de lidstaten dan ook op eventuele problemen kenbaar te maken, zodat zonodig een besluit tot uitstel genomen kan worden.

Het Voorzitterschap riep alle lidstaten op alle inspanningen te verrichten die nodig zijn voor afronding van het systeem in 2013.

5. EU-conferentie betreffende innovatief grensbeheer te Kopenhagen, d.d. 2-3 februari 2012

– Toelichting door het Voorzitterschap

Het Voorzitterschap dankte minister Leers voor de samenwerking bij de organisatie van de EU-conferentie over innovatief grensbeheer. Uitgangspunt van de conferentie was de Commissiemededeling betreffende slimme grenzen, waarin wordt ingegaan op de plannen voor een geregistreerd reizigersprogramma en een in- en uitreissysteem. Een aantal lidstaten zette tijdens de conferentie zijn ervaring met soortgelijke systemen uiteen.

Uit de conferentie kwam onder andere naar voren dat beide instrumenten volgens lidstaten een meerwaarde hebben, met name het in- en uitreissysteem. Daarnaast wordt er meerwaarde gezien in zogenaamde *e-gates*, gebaseerd op een centraal systeem. Verder dient er een evenwicht te worden gevonden tussen de belangen van autoriteiten en de belangen van burgers, in het bijzonder op het gebied van persoonsgegevens. Het merendeel van de deelnemers leek akkoord met het gebruik van biometrische gegevens en beperkte toegang van handhavingdiensten tot de systemen. Ten slotte gaven de deelnemers tijdens de conferentie aan dat de systemen dienen te worden gekoppeld aan andere systemen, zoals het visuminformatiesysteem (VIS).

II. Immigratie en Asiel

6. Grieks nationaal actieplan inzake asielhervorming en migratiebeheer

– Toelichting door de Commissie, EASO en Frontex

Zie onderdeel 2. van dit verslag.

7. Schengenbestuur

– Ontwerpconclusies van de Raad betreffende richtsnoeren voor de versterking van de politieke sturing in de Schengensamenwerking

Zie onderdeel 3. van dit verslag.

8. Ontwerpconclusies van de Raad over een gemeenschappelijk kader voor oprechte en daadwerkelijke solidariteit met lidstaten waarvan de asielstelsels onder bijzondere druk staan, onder meer vanwege gemengde migratiestromen

Het Voorzitterschap lichtte kort de Raadsconclusies toe en gaf aan dat deze conclusies een vervolg zijn op de discussie die tijdens de informele JBZ-Raad van 26 en 27 januari 2012 heeft plaatsgevonden. Het doel van de conclusies is een overzicht te geven van maatregelen waarmee de lidstaten elkaar kunnen helpen in het geval van buitengewone migratiedruk. Iedere te nemen maatregel in het kader van solidariteit dient op maat te zijn voor de steunbehoevende lidstaat. Het centrale element van de Raadsconclusies vormt het vroegtijdigwaarschuwingsmechanisme, dat door de Raad wordt gesteund.

De Commissie sprak haar tevredenheid uit over het feit dat de conclusies niet enkel zien op noodsituaties, maar ook instrumenten betreffen om in een vroegtijdig stadium tendensen te signaleren om noodsituaties te

voorkomen. Tevens was de Commissie positief over de rol van EASO bij de uitvoering van de Raadsconclusies. De Commissie kondigde aan een studie te verrichten naar gemeenschappelijke opvang en voortgang van het intra-EU-relocatieproject in Malta. Ook zal de Commissie een jaarlijks verslag over de asiel- en migratiesituatie in de EU uitbrengen.

EASO gaf aan verheugd te zijn over de Raadsconclusies en lichtte de fasen toe waarop zij betrokken zal zijn bij het vroegtijdigwaarschuwingsmechanisme. EASO wees de lidstaten op een aantal randvoorwaarden voor het functioneren van het systeem. Zonder passende gegevens is het vroegtijdigwaarschuwingsmechanisme niet mogelijk. Lidstaten worden daarom opgeroepen hun gegevens tijdig ter beschikking te stellen.

Enkele lidstaten reageerden kort op de Raadsconclusies, waarbij werd verwezen naar het belang van voldoende financiële middelen, het nakomen van verplichtingen door lidstaten en het intra-EU-relocatieproject in Malta.

9. Gemeenschappelijk Europees asielstelsel

– Stand van zaken

Tijdens de Raad presenteerde het Voorzitterschap de stand van zaken ten aanzien de verschillende wetgevingsvoorstellen van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel. Hierbij werd kort ingegaan op de onderhandelingen over de Opvangrichtlijn, de Dublin-verordening, hervestiging en de Procedurerichtlijn.

Het Voorzitterschap benadrukte dat er bij de Opvangrichtlijn wordt gezocht naar overeenstemming ten aanzien van een aantal belangrijke openstaande punten. De belangrijkste geschilpunten betreffen de toegang van asielzoekers tot de arbeidsmarkt en de bepalingen over detentie, aldus het Voorzitterschap. Enkele lidstaten gaven aan dat er naast arbeidsmarkttoegang en detentie nog andere struikelblokken zitten in de onderhandelingen, waaronder de bepalingen ten aanzien van uitkeringen, rechtsbijstand en speciale opvang voor kwetsbare groepen.

Het voorzitterschap lichtte toe dat er in het kader van de Dublin-verordening wordt gesproken over het vroegtijdig waarschuwingsmechanisme. Dit betekent dat het opschortingsmechanisme van tafel is. Hoewel er nog een aantal openstaande punten zijn in de onderhandelingen, meldde het Voorzitterschap ernaar te streven snel in overleg te kunnen treden met het Europees Parlement.

De Raad nam een besluit om gemeenschappelijke hervestigingsprioriteiten voor 2013 vast te stellen alsmede nieuwe regels voor EU-financiering voor hervestigingsactiviteiten van de lidstaten. De Commissie benadrukte ernaar te streven dat ook het Europees Parlement spoedig akkoord gaat met dit besluit.

Het Voorzitterschap betoogde dat er nog verder dient te worden gesproken over de Procedurerichtlijn en sprak de hoop uit dat lidstaten bereid zullen zijn compromissen te sluiten. Ten slotte benadrukte het Voorzitterschap dat eind 2012 het hele pakket aan wetgevingsvoorstellen van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel dient te zijn afgerond.